

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
Abstract.....	ค
บทสรุปผู้บริหาร.....	ง
Exective Summar.....	ช
สารบัญ.....	ฐ
ความเบื้องต้น.....	1
บทที่ 1 สิทธิชุมชนกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	
และสิ่งแวดล้อมในนิติกฎหมายระหว่างประเทศ.....	2
1.1 แนวทางในการตรวจสอบตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และ/หรือด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน.....	2
1.2 ผลการตรวจสอบตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ.....	4
1.2.1 ตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี และมีผลผูกพันทางกฎหมาย.....	4
1.2.2 ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอื่นที่มีได้มีผลผูกพันทางกฎหมาย.....	19
1.2.3 ตราสารระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย.....	23
1.2.4 ตราสารระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย.....	25
1.3 บทวิเคราะห์การตรวจสอบตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน/สิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน.....	29
1.4 ชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชนกลุ่มน้อยตามกฎหมายระหว่างประเทศ.....	30
1.4.1 ชนพื้นเมืองดั้งเดิม.....	30
1.4.2 ชนกลุ่มน้อย.....	36
1.4.3 ความแตกต่างระหว่างชนพื้นเมืองดั้งเดิมและชนกลุ่มน้อย.....	37
1.5 แนวปฏิบัติที่ดีจากตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลหรือองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองสิทธิของชนพื้นเมืองดั้งเดิม สิทธิของชนกลุ่มน้อยหรือสิทธิชุมชน.....	38
1.5.1 คดี Minorities schools in Albania ปี 1935 ของศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	38
1.5.2 คดี Belgian Linguistics ปี 1968 ของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป.....	38
1.5.3 คดี Ogiek case ศาลสิทธิมนุษยชนและประชาชนแห่งอัฟริกา.....	39

1.5.4	คดีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งอเมริกัน (Inter-American Court of Human rights).....	40
1.5.5	ข้อคิดเห็นทั่วไป (General Comments)/ข้อเสนอแนะทั่วไป (General Recommendation) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับต่างๆ.....	43
1.6	แนวโน้มในการนำสิทธิชนพื้นเมืองดั้งเดิมตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศมาปรับใช้กับสิทธิชุมชน.....	45
บทที่ 2	แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม.....	51
2.1	แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน.....	51
2.2	ฐานคิด.....	59
2.3	สำนักความคิด.....	65
2.3.1	สำนักความคิดมานุษยวิทยาทางกฎหมาย.....	66
2.3.2	สำนักความคิดสังคมวิทยาทางกฎหมาย.....	70
2.4	ระบบสิทธิและอำนาจ.....	72
2.5	ระบบการจัดการทรัพยากร.....	76
2.5.1	ลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	76
2.5.2	ประเภทของระบบการจัดการทรัพยากร ในมิติของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	79
2.5.3	พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดการทรัพยากร ในมิติของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	81
2.6	ระบบการจัดการร่วมโดยชุมชน.....	85
2.6.1	ความหมายของการจัดการร่วม (Co-Management).....	85
2.6.2	พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการร่วม.....	88
2.6.3	รูปแบบของการจัดการร่วม.....	90
2.6.4	หลักการสำคัญของการจัดการร่วม.....	93
2.6.5	แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดการร่วม.....	94
2.7	หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยชุมชน.....	98
2.7.1	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	98
2.7.2	เงื่อนไข และองค์ประกอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	99
2.7.3	ระดับขั้นและเครื่องมือของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	100
2.7.4	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	107
2.7.5	กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน.....	108

2.7.6	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	109
2.7.7	ที่มาของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	110
2.8	แนวคิดการดำเนินคดีแบบกลุ่ม.....	116
บทที่ 3	สิทธิชุมชนกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในมิติกฎหมายภายใน.....	122
3.1	สิทธิชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	122
3.1.1	สิทธิชุมชน และสิทธิของบุคคลในมิติสิ่งแวดล้อม.....	122
3.1.2	เจตนารมณ์ของสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	124
3.1.3	สิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อสังเกตบางประการ.....	143
3.2	ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติต่างๆ ที่ผ่านมา และแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	152
3.2.1	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.....	152
3.2.2	องค์กร หรือกรณีศึกษาอื่น.....	163
	บรรณานุกรม.....	183
	ภาคผนวก	
ก.	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ 1 เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและประเด็นสำคัญในการรับรองสิทธิชุมชน เมื่อวันจันทร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์พิเศษประสิทธิ์ โฆวิไลกุล คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	189
ข.	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ 2 เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดและประเด็นสำคัญในการรับรองสิทธิชุมชน เมื่อวันจันทร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 ณ ห้องประชุม 708 ชั้น 7 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.....	195
ค.	สรุปผลการระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้แทนภาครัฐ เกี่ยวกับกรอบแนวคิดและประเด็นสำคัญสำหรับร่างแนวปฏิบัติในการรับรองสิทธิชุมชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันพุธที่ 13 มิถุนายน 2561 เวลา 08.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมบีบี 207 ชั้น 2 ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทาราบายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กทม.....	202

ง. สรุปผลการระดมความคิดเห็นกลุ่มที่มีใช้ผู้แทนภาครัฐ เกี่ยวกับกรอบแนวคิดและประเด็นสำคัญสำหรับร่างแนวปฏิบัติในการรับรองสิทธิชุมชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันพุธที่ 13 มิถุนายน 2561 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมบีบี 207 ชั้น 2 ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทาราบายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กทม.....	208
จ. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับร่างแนวปฏิบัติในการรับรองสิทธิชุมชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	217